

Bønderbørn, saa at de i dem kunne føres frem til videre Uddannelse, desto mere vil det ogsaa vise sig som en Nødvendighed, at den Sum, som anvendes i dette Diemed, maa forøges, og jeg skal derfor paa det Kraftigste tillade mig at anbefale det Forslag, som foreligger, og er ogsaa overbevist om, at det med Velvillie vil blive mødt af den høitærede Minister for Underviisningsvæsenet, der vistnok i saa høi Grad som Noget erkjender Betydningen af Folkeoplysningen.

Der er et andet Punkt, der staaer i Forbindelse hermed, som jeg skal tillade mig med meget faa Ord at berøre; hvad der her tales om, gjælder i Særdeleshed den mandlige Ungdom. Jeg troer, at det er en Skyggeside ved vort Skolevæsen, at der ikke gjøres det, der burde og kunde gjøres, for den qvindelige Ungdom; Qvindens Indflydelse behøver jeg ikke her at omtale, thi den kjende vi Alle; vi vide, at den behersker Forholdene i en særdeles høi Grad, og hvad der er afgjort, det er, at Qvinden ifølge sin Natur i Særdeleshed er den, der er stiftet til at opdrage; hendes Kjærlighed for Børnene, hendes Evne til at høre sig hen imod dem, hendes Taalmod og Udholdenhed gjøre hende ret egentlig stiftet til at opdrage, og det er ikke blot i den husslige Kred, men ogsaa ud over denne. Derfor har man i andre Lande bestræbt sig for at oprette Dannelsesanstalter for Lærerinder (Tscherning: Maa jeg bede om Ordet!), for at de i Almue-skolerne kunne komme til at virke offentlig til Held for den opvogende qvindelige Ungdom; noget Eignende er der paatænkt her, idet der er besluttet, at der skal afholdes en Lærerindeexamen, for at de, der have underkastet sig denne, kunne ansættes ved Almue-skolerne. Det vilde være meget ønskeligt, om der af de Midler, der af Regjeringen ere stillede til Skoleraadens Disposition, ogsaa kunde anvendes Noget til Understøttelse for dem, der vilde underkaste sig denne Examen.

Der er et Punkt endnu, som jeg skal tillade mig at omtale. I det Udfnit af Finantsloven, som nu er under Forhandling, er der

Tale om flere Udgifter til det lærde Skolevæsen. Jeg skal selv villig indrømme og skal gjerne opfordre Andre til at bevilge Alt, hvad der i Virkeligheden behøves til det lærde Skolevæsen, men jeg troer, at der i saa Henseende er et Punkt, man særdeles maa have sin Opmærksomhed henvendt paa, og det er, at disse Skolers Indtægter efterhaanden kunne komme til at staae i Forhold til deres Udgifter, at de mere og mere kunne komme til at bære sig selv. Ved forrige Finantslovs Behandling skete der et Skridt fremad i den Retning, idet der blev virket for en Forhøielse af Skolepengene; men der er et andet Punkt, som jeg ogsaa troer, at Rigsdagen bør have sin Opmærksomhed, og ogsaa maa ønske, at Regjeringen har sin Opmærksomhed henvendt paa, og det er nemlig Fripladserne ved de lærde Skoler. Det Princip, som der her er Tale om, kan jeg naturligviis ikke Andet end skjænke min fulde Anerkjendelse; jeg veed, at dette er et Princip, som vi have at takke for mange af de Mænd, som man maa betragte som Folkets Stoltthed og Hæder; men medens jeg altsaa vil, at der skal beholdes Fripladser for virkelig fattige Børn, troer jeg, at det ikke i nogen Henseende kan forsvares, naar der ogsaa er saadanne Fripladser for Børn, hvis Forældre ere istand til at betale for deres Underviisning. Naar man tager Skoleprogrammerne for sig — og jeg vil i Forbigaaende bemærke, at jeg troer, at disse Programmer koste meget mere, end de ere værd — forbauses man ofte ved at see paa Listen over dem, der have Fripladser, Børn, der tilhøre Forældre, om hvem man maa vide, at de fuldtvel ere istand til at betale for deres Børns Underviisning. Ved en saadan Anvendelse af Principet forringes Skolens Anseelse, og det anretter maaskee megen anden Skade, idet man derved let drager Børn hen til de lærde Skoler og bort fra andre praktiske Livsstillinger, hvor de maaskee rettere kunde have deres Plads. Jeg skal derfor blot henlede Opmærksomheden paa, at dette Punkt maatte blive undersøgt saaledes, at man kan komme til at indsee, om der ikke derved kunde vindes et Middel til at forøge de lærde Skolers Indtægter.